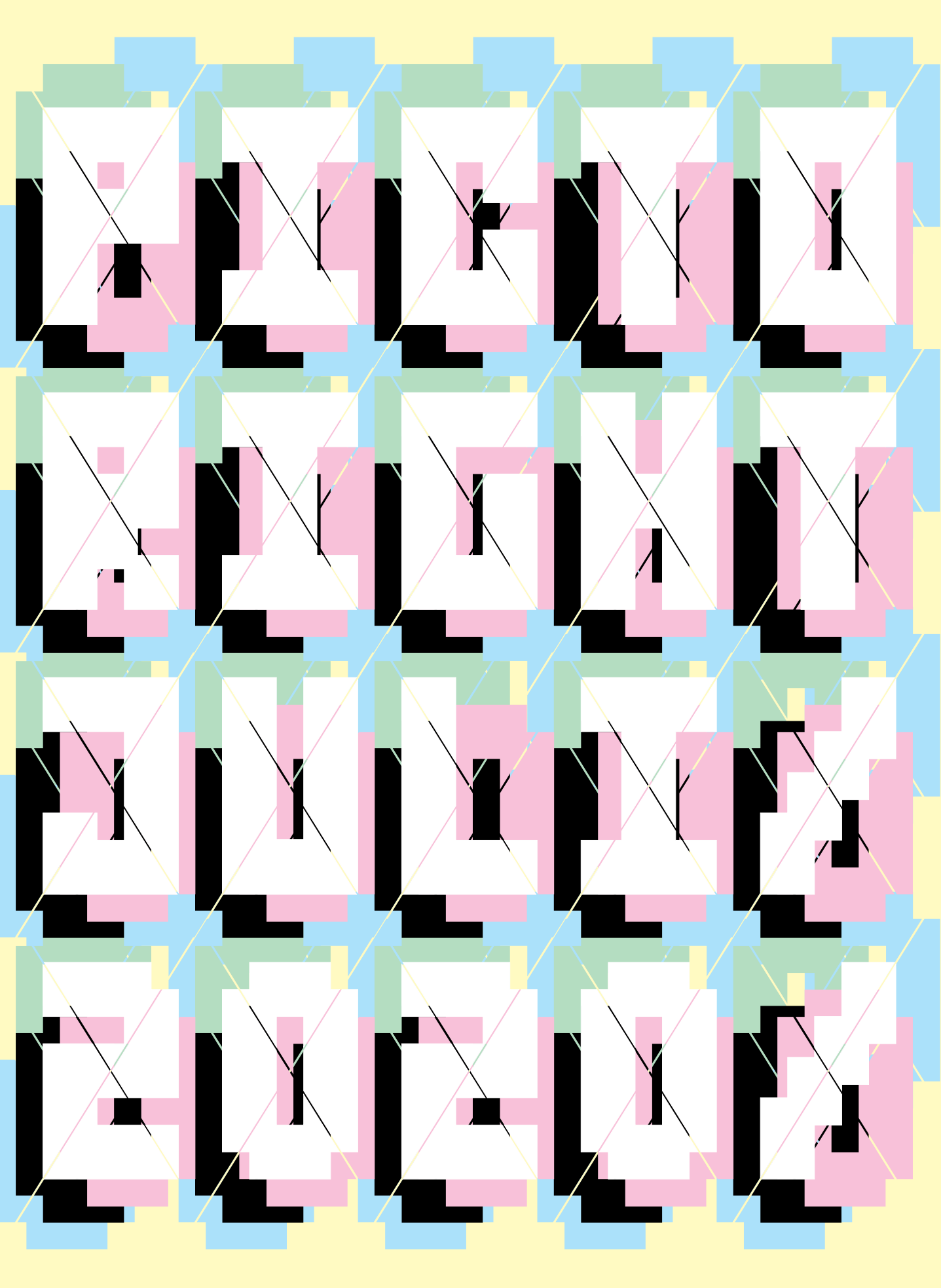

VOORWOORD

03. Improviseren

NIEUWS

04. Pictoright Steunfonds 05. Uitspraak Gerechtshof Den Haag

JAARVERGADERING

06. Zoomen over het afgelopen jaar 07. Toelichting op de cijfers

KUNST IN CORONATIJD

08. Gevolgen voor musea, het Pictoright Fonds en de kunsthandel

EUROPESE WETGEVING

10. Werken aan de wet

WERVING

12. Beeldmakers gezocht

NIEUW BESTUURSLID

14. Welkom Fadime Imak

MAG DAT?

15. Tussen kunst en quarantaine

COLOFON

redactie & productie

Marcel van de Graaf, Pictoright

eindredactie

Willemijn de Jonge, Mijnwerk

vormgeving

De Designpolitie, Amsterdam

drukwerk en verspreiding

ZwaanLenoirschuring, Wormerveer

Dit is een uitgave van Pictoright, de auteursrechtenorganisatie voor beeldmakers. Pictoright verdeelt collectieve vergoedingen, exploiteert primaire rechten, verleent juridische bijstand en zet zich in voor een betere auteursrechtelijke positie van visuele makers. Dit blad verschijnt twee keer per jaar om aangesloten beeldmakers en relaties op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op het gebied van auteursrecht en de werkzaamheden van Pictoright.

Mocht je naar aanleiding van de inhoud opmerkingen of vragen hebben, stuur dan een mailtje naar redactie@pictoright.nl.

PICTORIGHT

Visuele auteursrechten Nederland

Sarphatistraat 606-608

1018 AV Amsterdam

Postbus 15887

1001 NJ Amsterdam

T 020-589 18 40

F 020-412 42 69

www.pictoright.nl

 → twitter.com/pictoright

 → facebook.com/pictoright

ISSN: 2210-9951

DIGITAAL OF GEDRUKT?

Wil je het magazine voortaan liever digitaal ontvangen? Of blader je graag door de papieren versie? Scan de QR-code en laat het ons weten!

IMPROVISEREN

Ik werk al heel wat jaren voor Pictoright, maar dit is toch wel het merkwaardigste halfjaar dat ik heb meegemaakt. Alles stond op zijn kop; uiteraard kregen ook wij als organisatie met alle maatregelen te maken. De bezetting op kantoor werd tot een minimum beperkt; medewerkers moesten zoveel mogelijk vanuit huis gaan werken. Het was – net als voor zoveel anderen – een kwestie van improviseren en er het beste van proberen te maken.

Het coronavirus heeft vooral veel leed en ongemak teweeggebracht. Toch zijn er op professioneel vlak ook voorzichtig wat positieve ontwikkelingen te melden. We hebben met zijn allen een spoedcursus online samenwerken doorlopen. Hoewel fysieke ontmoetingen nog altijd hun meerwaarde hebben, zijn online vergaderingen soms ook heel praktisch en efficiënt. De eerste online jaarvergadering via Zoom op 5 juni ging eigenlijk heel goed. We overwegen nu om vaker met onze aangeslotenen te zoomen, wellicht kunnen we met enige regelmaat een Q & A inplannen. Overigens kregen we tijdens de digitale jaarvergadering ook de vraag om dit blad voortaan digitaal te versturen. Op de pagina hiernaast hebben we daar een kleine enquête over opgenomen.

Wat wij ons als geen ander realiseren is dat de hele situatie voor veel van onze aangeslotenen een stuk ingrijpender is dan voor ons bureau. Beeldmakers in alle sectoren zijn van de ene op de andere dag opdrachten of opdrachtgevers kwijtgeraakt. Wij ondersteunen dan ook van harte alle initiatieven van de beroepsorganisaties om de makers te helpen. Ook zijn we verheugd met de bijdrage van het ministerie van OCW aan het Pictoright Steunfonds, dat we samen met onze brancheorganisaties in het leven hebben geroepen. We zijn ons ervan bewust dat we maar heel bescheiden iets voor onze aangeslotenen kunnen doen, maar we hopen dat dit onder de noemer valt van alle kleine beetjes helpen. Ik wens iedereen veel sterkte in deze lastige tijd.

Vincent van den Eijnde

directeur Pictoright

v.vandeneijnde@pictoright.nl

VINCENT VAN DEN EIJNDE

FOTO: ANOUK VAN TIEL

PICTORIGHT STEUNFONDS STATUTENWIJZIGING

Om de creatieve sector tijdens de coronacrisis een steuntje in de rug te geven, keert Pictoright eenmalig een bescheiden bijdrage voor productiekosten uit aan de individueel aangesloten. Op de Pictoright-website is daar binnenkort meer over te vinden. Daarnaast is er ook € 350.000,- beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW. Dat bedrag wordt ingezet voor verschillende projecten op het gebied van ontwerp & illustratie, fotografie en beeldende kunst. Makers en organisaties die in Nederland actief zijn binnen deze sectoren kunnen een aanvraag doen voor ondersteuning via de website. Daar vind je ook de voorwaarden. De deadline voor die aanvraag is zondag 2 augustus. Nadat de inzendingen besproken zijn door de adviescommissie, hoor je in de week van 1 september of je voorstel gehonoreerd wordt.

Lees hier meer over het Steunfonds:

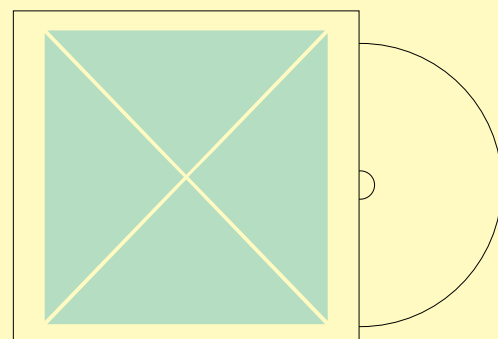
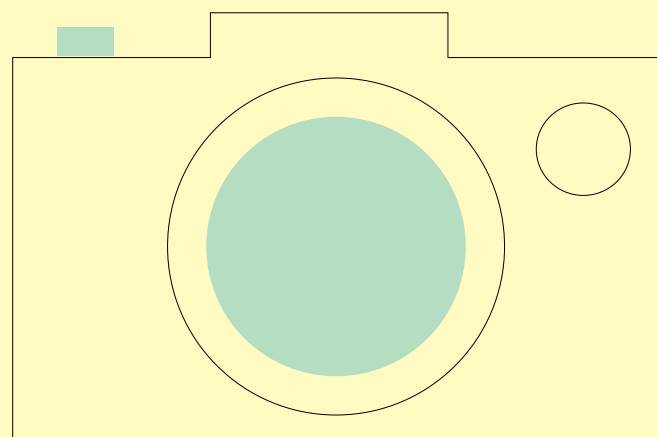

Tijdens de jaarvergadering van 5 juni is een kleine wijziging in de statuten van Pictoright goedgekeurd. Besloten is dat alle bestuurders om de drie jaar zullen worden herbenoemd. Zo'n herbenoemings-procedure bestond al voor de zogenaamde onafhankelijke bestuurders, maar zal nu ook gaan gelden voor bestuurders die specifieke makers-disciplines vertegenwoordigen. Op deze wijze wordt de bestuurlijke transparantie bij Pictoright vergroot. De komende weken zal de wijziging bij de notaris geformaliseerd worden en in werking treden.

De statutenwijziging is hier in te zien:

NIEUWS

ERKENNING VAN GERECHTSHOF DEN HAAG

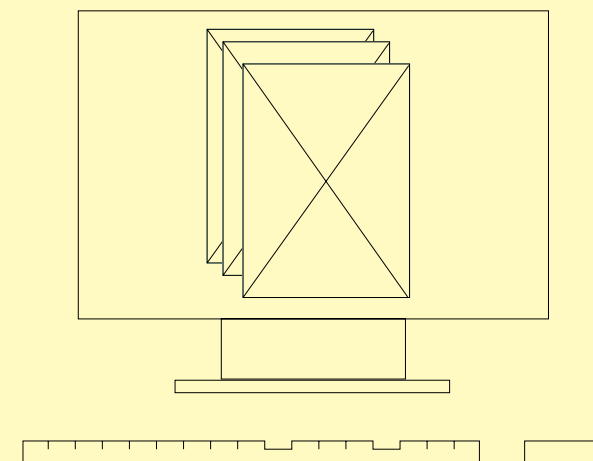
Op 19 mei heeft het Gerechtshof Den Haag uitspraak gedaan in de procedure tussen Erfgoed Leiden en een Rotterdamse uitgever van prent-briefkaarten. Het arrest onderstreept het belang van de digitaliseringsregelingen die Pictoright al langer aanbiedt aan erfgoedinstellingen en beeldmakers.

Eerder was er al een vonnis in deze zaak geweest, maar waar de uitgever in 2018 nog grotendeels in het gelijk was gesteld, ligt dat nu genuanceerder. Erfgoed Leiden moet nog steeds een bedrag aan schadevergoeding betalen, maar de rechter zwakt de hoogte van het bedrag af door aansluiting te zoeken bij de Pictoright vergoedingen.

Weliswaar was de digitaliseringsovereenkomst tussen Pictoright en Erfgoed Leiden van na de datum van de klachten van de uitgever, maar de omstandigheden dat (1) een dergelijke overeenkomst inmiddels wel bestond en het archief inmiddels dus zorgvuldig te werk ging, en (2) Erfgoed Leiden bij het uitoefenen van haar publieke taak om archieven (online) beschikbaar te maken onmogelijk alle individuele recht-hebbenden kon benaderen, zullen de rechter over de streep hebben getrokken.

Dit arrest benadrukt het belang van de digitaliserings-regelingen die Pictoright aanbiedt voor zowel erfgoedinstellingen als beeldmakers. Erfgoed-instellingen betalen een redelijk bedrag aan Pictoright en zijn daarmee gevrijwaard van aanspraken. Ondertussen kunnen rechthebbenden via Pictoright aanspraak maken op een billijke vergoeding voor het online gebruik van hun beeld in een archief. De nieuwe Europese auteursrechtlijn, die in de zomer van 2021 in Nederland van kracht wordt, biedt een versterkte wettelijke basis voor deze digitaliseringspraktijk met archieven. Deze uitspraak laat echter zien dat ook zonder zulke wetgeving een werkbaar en redelijk systeem voor handen is om de belangen van erfgoedinstellingen en beeldmakers in het kader van digitaliseringsprojecten veilig te stellen.

Lees hier meer over de uitspraak:

TOELICHTING OP DE CIJFERS

Incasso

In 2019 was de totale incasso met € 8,3 miljoen fors lager dan in 2018, toen er € 14,8 miljoen aan vergoedingen werd geïncasseerd. Dat komt vooral door het uitblijven van de jaarlijkse vergoeding van Stichting Reprorecht. De aanleiding hiervoor is dat Stichting Reprorecht een nieuwe verdeelsystematiek ter goedkeuring heeft voorgelegd aan het College van Toezicht Auteursrechten. Pictoright heeft in december besloten om recht-hebbenden hiervan niet de dupe te laten worden. De rechthebbenden hebben daarom alvast een deel van de vergoeding gekregen, vooruitlopend op de verwachte ontvangst deze zomer.

Verdeling

Het niveau van de repartitie was in 2019 lager dan in 2018, toen de hoogste repartitie ooit werd bereikt met een bedrag van € 15,5 miljoen. In 2019 werd ruim € 13,7 miljoen uitgekeerd. Doordat er in 2019 meer is uitgekeerd dan geïnd, is het saldo nog te verdelen auteursrechten gedaald van € 14,8 miljoen naar € 8,9 miljoen. Hiermee is ook invulling gegeven aan het streven om het bedrag van de nog te reparteren gelden verder te verlagen. Pictoright wil natuurlijk de vergoedingen snel uitkeren, maar tegelijkertijd reserveren we een bedrag voor mensen die zich later aanmelden en met terugwerkende kracht claims kunnen indienen. We willen namelijk zo veel mogelijk rechthebbenden aanspraak

x € 1.000	Incasso 2017	Verdeling 2017	Incasso 2018	Verdeling 2018	Incasso 2019	Verdeling 2019	Nog te verdelen per 1-1-2020
Leenrecht	1.201	1.255	1.149	1.160	1.119	1.175	607
Reprorecht	5.908	3.529	4.730	5.604	-	3.894	963
Readergelden	488	264	807	449	607	488	786
Kabelgelden e.d.	1.992	1.528	1.734	1.620	1.529	1.523	1.377
Thuiskopie	4.202	3.042	3.023	4.491	2.203	4.133	2.327
Knipseldiensten	39	37	41	83	45	143	196
Digitaliserings- projecten	98	-	88	-	112	16	432
Kunstuitleen	37	73	76	44	-	-	58
E-Lending	-	-	-	-	111	-	111
Individuele rechten	1.084	1.140	1.013	989	901	1.179	571
Volgrecht	832	869	858	838	762	1.135	73
Overig uit het buitenland	69	22	1.321	279	926	-	1.364
Totaal	15.950	11.759	14.840	15.557	8.316	13.686	8.865

laten maken op de vergoedingen. Pictoright zal dit jaar de rechten die de afgelopen jaren uit digitaliserings-regelingen beschikbaar zijn zoveel mogelijk verdelen.

Vergoeding voor 15.000 makers

Pictoright heeft in 2019 aan 15.082 verschillende beeldmakers een vergoeding uitgekeerd. In totaal kregen 12.845 makers een collectieve rechtenvergoeding. Meer dan 2.000 rechthebbenden ontvingen een individuele vergoeding. Ook zijn er aan diverse makers vergoedingen uitgekeerd die Pictoright ontving uit collectieve regelingen uit het

buitenland. Volgrecht is in 2019 ten behoeve van 393 makers uitgekeerd. Veel makers zijn voor verschillende vormen van dienstverlening aangesloten en krijgen dus een vergoeding vanuit verschillende rechten. Al deze makers worden door 6.400 ontvangers vertegenwoordigd (aangesloten/zusterorganisaties/fotopersbureaus).

Op de website zijn het door de accountant goedgekeurde jaarverslag en de jaarrekening te vinden.

ZOOKEN OVER 2019

Het was een primeur: de eerste jaarvergadering van Pictoright waarvoor niemand de deur uit hoefde. Op vrijdagmiddag 5 juni werd er gezoomd met 78 aangesloten over de resultaten van het afgelopen jaar.

De gallery view toonde een goed gevulde vergaderzaal, waarin 78 beeldmakers digitaal waren aangehaakt. De microfoons stonden niet aan, maar de aanwezigen konden wel van zich laten horen via de chatfunctie. In een uur tijd bespraken voorzitter Bart Drenth, directeur Vincent van den Eijnde, penningmeester Fadime Imak en hoofd juridische zaken Hanneke Holthuis de belangrijkste feiten en cijfers van 2019. Manager individuele rechten Sander van de Wiel trad op als chatmaster. De digitale vorm dwong wel een wat minder uitgebreid programma af dan anders; het thematische gedeelte en de uitreiking van de Pictorightprijs zijn uitgesteld tot het weer kan.

Steunfonds

De impact van de coronacrisis was het eerste punt op de agenda. Om de makers te steunen, hebben de auteursrechtenorganisaties gezamenlijk een fonds opgezet, waarbij aangesloten een bijdrage kunnen vragen voor productiekosten en branche-ondersteunende projecten. Het ministerie van OCW heeft toegezegd om het bedrag dat de organisaties hiervoor vrijmaken te verdubbelen. Tot zondag 2 augustus kunnen hiervoor aanvragen worden ingediend via de website.

Terugblik 2019

Terugblikkend op de afgelopen maanden waren er ook highlights. Zo zijn in april de eerste repartities gedaan voor het uitlenen van E-books. En in mei kreeg Pictoright erkenning van het Gerechtshof Den Haag, met een uitspraak die het belang onderstreept van de digitaliseringsregelingen die Pictoright aanbiedt aan erfgoedinstellingen en beeldmakers. Verder stond 2019 in het teken van de werving van rechthebbenden naar aanleiding van de sterk toegenomen thuiskopie-incasso. Inmiddels hebben honderden nieuwe rechthebbenden zich gemeld. Waar ook veel tijd in is gaan zitten, is de nieuwe Europese Richtlijn.

Daar wordt op een later geplande bijeenkomst nog uitgebreid aandacht aan besteed.

Jaarcijfers

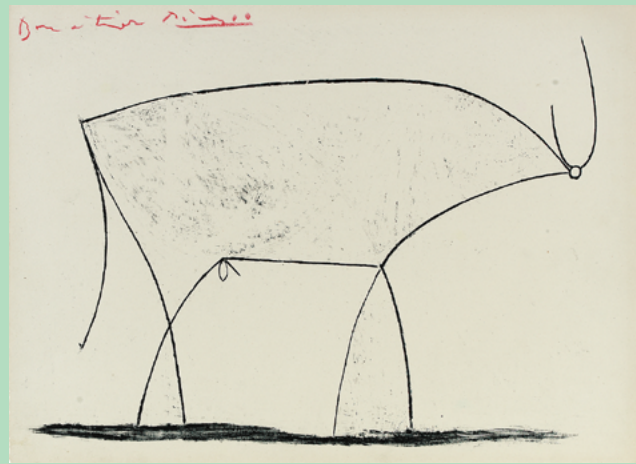
Sinds 1 januari 2020 heeft Pictoright een nieuwe penningmeester, waarmee de aanwezigen via Zoom kennis konden maken: Fadime Imak. Zij begeleidde als nieuw bestuurslid de controle van de jaarrekening, die afgesloten is met een goedkeurende verklaring van de accountant. Naast de duiding van de jaarcijfers, werd ook stilgestaan bij de uitgebreide lijst SoCu-projecten. Er zijn het afgelopen jaar 90 projecten vanuit het zogeheten Pictoright Fonds ondersteund, variërend van de Best Verzorgde Boeken en de Illustratie Biënnale tot Fotoanoniem of het platform BK.

Statutenwijziging

Net als vorig jaar stond er een statutenwijziging op de agenda; dit keer een kleine formele verandering over de herbenoeming van bestuurders. Het Pictoright-bestuur bestaat uit zowel onafhankelijke bestuurders als vertegenwoordigers van makers. Tot nu toe gold alleen voor de eerste groep dat ze om de drie jaar moeten worden herbenoemd. Het voorstel was om dat vanaf nu ook voor de tweede groep bestuurders te laten gelden. Met een online stemming is deze wijziging aangenomen door de vergadering.

Tot slot

Het zoomen bleek goed te bevallen. In aansluiting op het digitale vergaderen kwam er vanuit de zaal ook een verzoek om een digitaal magazine. Met de mini-enquête op pagina 2 hebben we daar meteen een onderzoek aan gekoppeld onder de lezers van dit blad.

PABLO PICASSO, DE STIER, 1946

VIRTUEEL MUSEUMBEZOEK

Vanaf maart zijn de musea en culturele instellingen een aantal maanden dicht geweest. In die periode is er meer dan ooit gebruik gemaakt van digitale communicatiemiddelen om kunst te laten zien. Via nieuwsbrieven, social media en de website zijn er alternatieve formats ontwikkeld en hebben kunstliefhebbers virtueel verschillende tentoonstellingen kunnen bezoeken. Zo maakte het Rijksmuseum Twenthe ‘Picasso & Matisse. Beauty is a line’ online beschikbaar. Regelmatig werd met Pictoright contact opgenomen met de vraag of er nog aanvullende auteursrechtelijke toestemming voor deze nieuwe expositievormen geregeld moest worden. Voor musea die al een regeling hebben met Pictoright was dat niet nodig. Wat dat betreft is onze regeling ‘coronaproof’ gebleken. Van de rechtenvergoedingen die Pictoright ontvangt van musea zal er dit jaar daarom een groter aandeel worden verdeeld onder makers van wie werk online te zien is geweest.

De online expositie ‘Beauty is a line’:

PRAGMATISCHE AANPAK PICTORIGHT FONDS

Het Pictoright Fonds ondersteunt heel veel initiatieven waar bijeenkomsten van grote groepen mensen aan gekoppeld zijn: evenementen, lezingen en workshops. Dus ook wij konden er niet omheen. Gezien de heftigheid van de omstandigheden besloten we soepel om te gaan met de veranderingen waar de getroffen organisaties mee te maken kregen. Het uitgangspunt dat de door ons vertegenwoordigde makers profiteren van de aangepaste projecten bleef uiteraard overeind, in welke aangepaste vorm dan ook.

Kon een project niet doorgaan? Dan konden de al gemaakte kosten uiteraard afgerekend worden. Dit zagen we in het begin een enkele keer, toen alle maatregelen net van kracht waren. Er was domweg te weinig tijd het programma nog aan te passen voor sommige organisaties. Maar al snel werd duidelijk dat een hoop aanvragers op zoek gingen naar de mogelijkheden en ruimte binnen de maatregelen. De originele plannen maakten plaats voor tal van online projecten. Mooi om te zien hoe inventief en flexibel organisaties zijn. Zo lukte het de Stichting Verhalende Journalistiek een succesvolle online editie van de True Stories conferentie te organiseren.

Naast alle aanpassingen kwamen er ook aanvragen binnen die geïnspireerd waren op deze crisis. Een voorbeeld is ‘What Design Can Do in Times of Corona’: in maart werd er al een plek op het WDCD-platform gecreëerd voor ondersteunende initiatieven vanuit de designwereld. En in mei plaatste Platform BK met steun van het Pictoright Fonds een serie beelden van Yuri Veerman op het Haagse Malieveld onder de titel ‘Dit zijn onze helden’. De hoogte van de sokkels liet de inkomenspositie van tien beroepen zien. Terwijl het hele land erkende dat verplegers en vakkenvullers de échte helden zijn, waren het toch de managers van door de overheid overeind gehouden bedrijven die boven iedereen uittoeren. In het rijtje beelden kwamen de kunstenaars – direct na vakkenvullers – op de een na laatste plaats, als zeer slecht verdienende helden.

‘DIT ZIJN ONZE HELDEN’ OP HET MALIEVELD IN DEN HAAG. FOTO: SJOERD KNIBBELER

Als Pictoright Fonds hebben we al deze initiatieven graag ondersteund. Nu de rook weer wat optrekt zien wij gelukkig ook langzaam het aantal aanvragen weer stijgen met mooie projecten die in deze aangepaste maatschappij de door ons vertegenwoordigde disciplines ondersteunen en versterken.

DALENDE KUNSTVERKOOP

Op 11 maart, de dag dat corona door de WHO werd erkend als een pandemie, sloot de Tefaf in Maastricht vier dagen eerder dan gepland haar deuren. Een van de aanwezige kunsthandelaren bleek besmet met het coronavirus. Het was de dagen rond de opening van de grootste kunstbeurs van Nederland al erg onrustig omdat vrijwel alle grote evenementen waren afgelast. De Tefaf was als een van de weinige wel van start gegaan. Er waren dan ook veel minder bezoekers dan anders op de dagen dat de beurs wel open was.

Sindsdien geven kunsthandelaren aan vrijwel niets meer te verkopen. Door de coronamaatregelen zijn veel galeries sinds maart gesloten. Maar ook degenen die open zijn gebleven verkopen momenteel erg weinig.

Bij veilinghuizen lijkt de pandemie minder impact te hebben. Veilingen zijn vaak al online te volgen, dus het was een vrij kleine stap voor veilinghuizen om de veilingen volledig online aan te bieden. Kijkdagen, waarop aanstaande kopers voorafgaand aan de veiling het werk in het echt kunnen bekijken, worden nu vaak over verschillende dagen verspreid en soms op inschrijving gehouden. Grote veilinghuizen zoals Christie’s en Sotheby’s voegen momenteel veilingen van verschillende lokale vestigingen samen tot grotere online veilingen. Hierdoor kunnen problemen met de inning van het volgrecht ontstaan, omdat dan niet direct duidelijk is in welk land de verkoop plaatsvindt. Daarmee is ook onduidelijk welke volgrechtregeling geldt. Pictoright is in overleg met Europese zusterorganisaties om er gezamenlijk voor te zorgen dat de impact hiervan zo klein mogelijk blijft.

WERKEN AAN DE WET

Vorig jaar zijn er twee Europese richtlijnen goed-gekeurd, die volgend jaar juni geïmplementeerd moeten zijn in de Nederlandse wet. Tijd voor een update: wat heeft Pictoright het afgelopen jaar op dit vlak gedaan en wat gaat er ook alweer veranderen?

Het zijn er twee: de ‘Digital Single Market’ richtlijn en de ‘Online Omroepdiensten’ richtlijn. Met name die eerste is regelmatig in de media geweest, omdat daarin een regeling is opgenomen over de zogenaamde ‘value gap’. Dat gaat over het op grote schaal delen van muziek, film en beeld op social media platforms, zonder dat de makers van die content daarvoor een vergoeding ontvangen. De tweede richtlijn heeft minder media-aandacht gekregen, maar ook die brengt goed nieuws: de richtlijn versterkt de collectieve positie van beeldmakers tegenover omroepen en kabels. Daarover een volgende keer meer.

Value gap

Terug naar de value gap. Het is de bedoeling dat platforms zoals Facebook en Youtube gaan betalen voor werk dat op hun platforms gedeeld worden. Tenminste, dat is de insteek van Pictoright als het gaat om de beeldmakers. De aankomende wet geeft hiervoor goede handvatten. Zo wordt er gezegd dat het de bedoeling is dat platforms licenties sluiten. Toch is het zeker nog geen gelopen race. Pictoright is de afgelopen tijd nauw betrokken geweest bij de verdere vormgeving en uitleg van die wet. Op nationaal niveau hebben we samen met brancheorganisatie Voice gesprekken gevoerd met de ministeries die de Europese wet moeten omzetten in Nederlandse wetgeving. Op internationaal niveau doen we mee aan een dialoog tussen de platforms en auteursrechthebbenden onder leiding van de Europese Commissie.

Ook doen we actief mee aan (online) debatten en paneldiscussies over de nieuwe wet, zowel met betrekking tot de value gap, als ten aanzien van veel andere onderwerpen uit de nieuwe richtlijnen.

Alles om er maar voor te zorgen dat die nieuwe wetgeving straks ook echt iets gaat opleveren voor beeldmakers en er goed geluisterd wordt naar hun verhaal en positie. Want het is een ingewikkelde wet en de platforms staan natuurlijk niet te springen om te betalen voor content. Het is dan ook een lastig proces, en het zal – als de wet er eenmaal is – ook nog de nodige voeten in de aarde hebben. Maar Pictoright heeft er nog steeds vertrouwen in dat het gaat lukken.

Online archieven

Met de implementatie van de richtlijn volgend jaar komt er ook een goede wettelijke versterking voor de contracten die Pictoright met veel erfgoedinstellingen heeft over het digitaliseren en online plaatsen van archieven. Straks kan Pictoright met meer wettelijke waarborgen brede licenties aan erfgoedinstellingen verlenen met betrekking tot foto’s en ander beeldmateriaal in archieven, in ruil voor afdracht van een redelijke vergoeding voor de beeldmakers. Hiermee wordt de huidige praktijk van Pictoright rondom digitaliseringscontracten door de Europese wetgever bevestigd, die overigens ook al van de rechter recent een goed steuntje in de rug heeft gekregen. Pictoright kan hierdoor weer actiever worden op dit gebied.

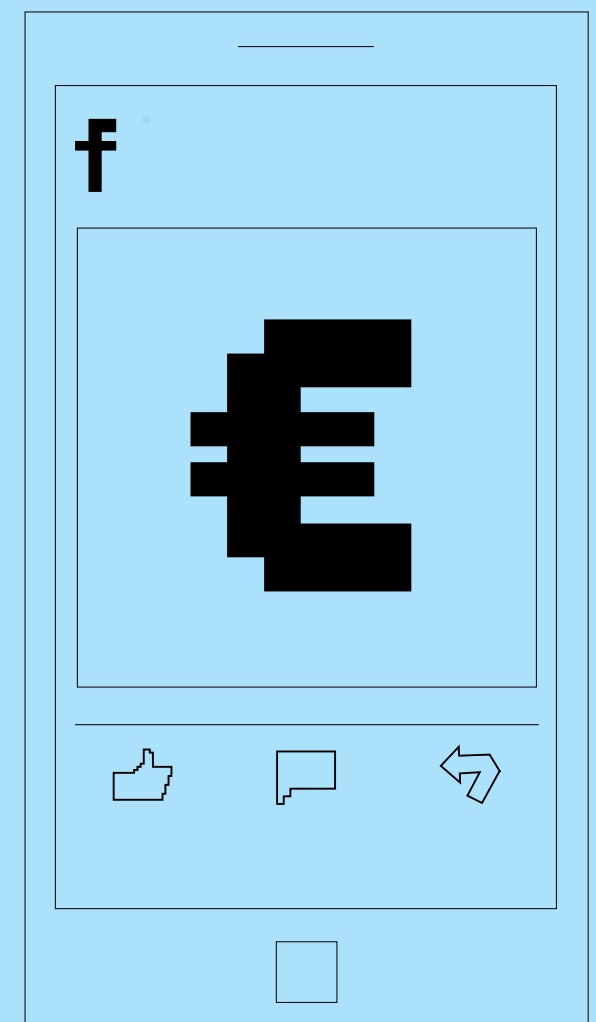
Extended Collective Licensing

Vanaf volgende zomer zal ook de bepaling over het zogenaamde Extended Collective Licensing (ECL) van kracht worden. Dit is van belang voor het sluiten van grotere overkoepelende contracten. Denk daarbij aan de eerder genoemde platforms en online archieven. Maar de wet kan ook van nut zijn voor overeenkomsten die Pictoright sluit met bijvoorbeeld musea en omroepen. Met het systeem van ECL kunnen de contracten die Pictoright sluit ook worden aangegaan voor beeldmakers die niet door Pictoright worden vertegenwoordigd. Op die manier kan ook het materiaal van niet bij Pictoright aangesloten makers binnen het contract worden opgenomen. En kunnen ook zij een vergoeding ontvangen als hun werk het onderwerp is van zo’n ECL-regeling.

“ PLATFORMS STAAN NIET TE SPRINGEN OM TE BETALEN ”

Vergoeding voor perspublicaties

In de nieuwe richtlijn staat dat nieuwsuitgevers een extra recht krijgen met betrekking tot de online exploitatie van perspublicaties. Hierdoor zullen partijen als Google een licentie nodig hebben van nieuwsuitgevers wanneer zij content gebruiken van die uitgevers, bijvoorbeeld in het kader van Google Nieuws. Goed nieuws dus voor de persuitgevers, maar óók voor beeldmakers. Want in de richtlijn staat dat de uitgevers de inkomsten die zij door die licenties ontvangen eerlijk moeten delen met de makers van de content, zoals fotografen en illustratoren.

PICTORIGHT, WAT IS DAT?

Omdat veel beeldmakers nog niet weten dat ze via Pictoright aanspraak kunnen maken op auteursrechtvergoedingen, zijn we sinds vorig jaar actiever aan het werven. Meerdere collega's houden zich hiermee bezig.

In 2019 heeft Pictoright aan meer dan 15.000 makers een rechtenvergoeding kunnen uitkeren. Maar er is een veelvoud dat Pictoright nog niet kent en niet weet wat we doen. We proberen hier op verschillende manieren verandering in te brengen: we willen zoveel mogelijk makers aanspraak laten maken op vergoedingen en hen bekend maken met onze organisatie en dienstverlening.

Collectieve rechten

Als maker heb je vaak al snel recht op een collectieve rechtenvergoeding. We brengen deze rechten dan ook als eerste onder de aandacht als we makers benaderen. We kijken bijvoorbeeld naar werk dat in educatieve boeken staat. Deze uitgaven worden veel gekopieerd, en makers die de vormgeving hebben verzorgd of de illustraties hebben gemaakt komen in aanmerking voor een kopieervergoeding. Aan de hand van een colofon of onderschrift bij een afbeelding controleren we of die makers al zijn aangesloten. Zo niet, dan zoeken we ze op.

Thuiskopie

Het werk van veel visuele makers wordt niet gepubliceerd in tijdschriften, boeken of televisie. Dat geldt bijvoorbeeld voor bruids-, evenementen-, portret- of schoolfoto's. Vroeger konden zij dan ook vaak geen aanspraak maken op een collectieve vergoeding. Sinds een aantal jaar kan dat wel, door de thuiskopievergoeding. Thuiskopie is bedoeld om makers te compenseren voor het kopiëren en doorsturen van hun werk door consumenten via telefoons, tablets en computers. De foto's die zij maken worden veel gedeeld op social media en in bijvoorbeeld Whatsapp-groepen. Inmiddels hebben we honderden makers aangespoord om zich aan te sluiten.

Jonge makers

Pictoright bezoekt steeds vaker kunstacademies en -opleidingen. Op evenementen, toekomstmarkten, informatiemiddagen en eindexamenexposities van onder andere de HKU, WdKA en AKV St. Joost bemannen we stands om zo contact te leggen met studenten en wat meer over onze dienstverlening te vertellen. Ook worden we regelmatig uitgenodigd om het auteursrecht en wat Pictoright daaraan doet toe te lichten in workshops en gastcolleges. We merken dat dit door de opleiders en de studenten als zeer nuttig wordt ervaren. Auteursrechten zijn voor velen toch lastige materie, terwijl het voor studenten op academies voor hun verdere carrière wel belangrijk is om er goed mee om te gaan. Bovendien zijn studenten of startende makers vaak al digitaal actief in de afrondende fase van hun (kunst) opleiding. Zij komen bijvoorbeeld al in aanmerking voor een thuiskopievergoeding.

Individuele rechten

We merken wel dat de aanwas van jonge makers voor het volledig beheer van auteursrecht, de zogenoemde individuele rechten, een beetje achter blijft. Aan het begin van je carrière kan het lastig lijken om je voor alles aan te sluiten. Misschien ervaar je het als een belemmering om gebruikers te laten betalen voor gebruik van je werk, juist omdat je je werk graag in zoveel mogelijk publicaties ziet staan. Natuurlijk hoeft dat niet zo te zijn. We benadrukken dat een goede gebruikslicentie juist voor een startende makers erg belangrijk is. Uiteindelijk sluiten jonge makers zich vaak eerst aan voor de collectieve rechten, om die aansluiting later om te zetten.

Volgrecht

Ook het volgrecht brengt Pictoright onder de aandacht van makers. Het volgrecht is geen collectief recht in Nederland en dus moeten makers, als ze niet zijn aangesloten, hun recht zelf halen bij de kunsthandel. We monitoren specifiek veilingen en kunsthandel en we benaderen de kunstenaar als we een verkoop zien waar volgrecht op rust. En zodra het weer kan, gaan we ook de kunstbeurzen weer bezoeken.

ROSA POSTHOORN
FOTO: LAILA SCHOOTS

GASTCOLLEGES AAN KUNSTACADEMIES

Hoe bereik je een breder publiek? Rosa Posthoorn bezoekt kunstacademies om makers aan het begin van hun carrière al te wijzen op hun rechten.

De laatste keer dat Rosa Posthoorn fysiek een academie bezocht om een presentatie te geven over auteursrechten was het nog winter. “In de coronatijd was het wel even omschakelen, maar inmiddels heb ik via Zoom ook de studenten van de HKU en KABK voorgelicht. Ook na de zomer gaat het zoomen gewoon door, AKV St. Joost en de Fotoschool staan al op de agenda.” Voor studenten van kunstacademies is het in eerste instantie vooral een aansluiting voor collectieve rechten die interessant is. De nieuwe studentenvergoeding vanuit de Thuiskopie is een leuk beginnetje voor iedere student aan een kunstacademie. “Ik merk dat ze op academies toch nog vaak denken dat je daar dan al je auteursrechten voor moet overdragen. En ook dat we voor die collectieve rechten geld ophalen bij opdrachtgevers. Dat klopt niet. Ik heb de afgelopen tijd een communicatieplan geschreven om de naam en activiteiten van Pictoright breder onder de aandacht te brengen. Het idee is om de social media meer in te gaan zetten. We denken aan animatievideo's die simpel en snel uitleggen hoe het nou toch zit met die collectieve rechten.”

JOANNE ZWART
FOTO: ANOUK VAN TIEL

EEN-OP-EEN WERVEN

Joanne Zwart belt beeldmakers naar aanleiding van het werk dat ze in boeken en tijdschriften aantreft. Daarbij is de kunst om hun ongeloof over het geld dat voor ze klaar ligt weg te nemen.

Het begint altijd met een mailtje, met de boodschap: wist je dat je recht hebt op een collectieve vergoeding? “Meestal hoor ik daar niets op, veel mensen denken toch dat dit niet op hen van toepassing is,” zegt Joanne Zwart. Zij gaat iedere week op zoek naar beeldmakers die zich nog niet aangemeld hebben bij Pictoright voor hun collectieve rechten. “Ik bestel bijvoorbeeld heel veel educatieve boeken om te kijken welk werk daarin staat. Als de makers daarvan nog niet bij ons bekend zijn, benader ik ze. We krijgen ook namen door van onze inventarisatie-afdeling waar dagelijks de kranten en tijdschriften worden doorgespiet. Als ik na dat eerste mailtje niets hoor, ga ik bellen. En dan blijkt toch vaak dat beeldmakers denken dat wij een commercieel belang hebben, dat er een addertje onder het gras zit. Het blijft moeilijk te geloven dat er een stichting is die geld voor je heeft liggen – zonder dat je daar iets voor hoeft te doen. Het kost vaak even tijd om mensen te overtuigen, maar uiteindelijk hoor ik ook vaak: “Waarom weet ik dit nu pas?”

FOTO: FADIME IMAK

WELKOM FADIME IMAK

Wie meedeed met de digitale jaarvergadering van 5 juni kon al virtueel met haar kennismaken: Fadime Imak is sinds 1 januari de nieuwe onafhankelijke penningmeester van Pictoright.

Ze noemt zichzelf lachend “maar een saaie accountant” tussen de beeldmakers, die vaak niet de grootste fan zijn van boekhouden. Maar zij heeft wel veel affiniteit beeld, en het boeit haar hoe CBO's vergoedingen voor dat beeld innen en verdelen. Naast haar baan op de Credit Risk-afdeling van ABN Amro, is Fadime Imak ook penningmeester van de Dutch National Portrait Gallery, die in 2019 ondersteund werd door het Pictoright Fonds.

Imak werkte zeven jaar geleden met onze vorige penningmeester Martijn Huiskers samen bij KPMG en werd door hem gepolst voor de functie. “Het leek mij een leuke stichting, met een heel mooi doel.” Na haar aantreden kon ze vrijwel meteen aan de slag met de controle van de jaarrekening: “Dat ging aangenaam soepel, zonder gekke dingen, met een goedkeurende verklaring van de accountant tot gevolg.”

Het werk van een penningmeester behelst meer dan de jaarlijkse controle: “Bijna elke keuze die bij Pictoright gemaakt wordt heeft financiële consequenties. Het is mijn taak om daar toezicht op te houden.” Imak zal dan ook zeker bij de themabijeenkomst over de Europese richtlijn zijn. “Die nieuwe richtlijn heeft ook invloed op de financiën, dat zijn dingen waar ik altijd van op de hoogte wil zijn.”

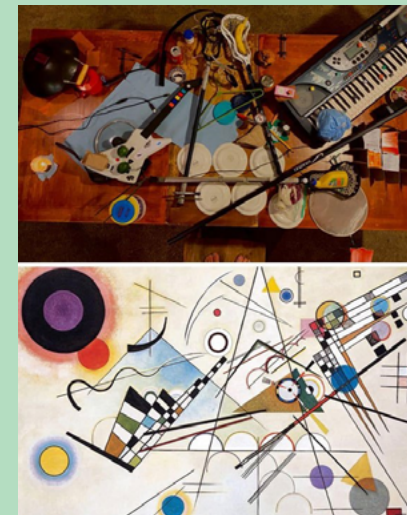
“BIJNA ALLES
HEEFT FINANCIËLE
CONSEQUENTIES”

TUSSEN KUNST EN QUARANTAINE

TAMARA DE LEMPICKA -
PORTRAIT OF MADAME P., 1932
DOOR YOINK15 OP REDDIT

Gedurende de eerste weken vande lockdown sloeg in de hele wereld de verveling toe onder de binnenblijvers. De musea zaten op slot maar tijdens de thuis-quarantaine werd de honger naar kunst over de gehele wereld op een bijzondere manier gestild: aangejaagd door onder andere de Instagram hashtag #tussenkunstenquarantaine, werden met behulp van gewillige huisdieren, huis-tuin-en-keuken-spullen en een creatieve geest iconische kunstwerken nagemaakt. Vaak met een grappig, maar bijna altijd met een verrassend resultaat.

WASSILY KANDINSKY -
COMPOSITION VIII, 1923
DOOR ITSJACOBHERE OP
REDDIT

De challenges gingen ‘viral’ en ook musea zoals het Getty Museum in Los Angeles en het Rijksmuseum deden mee. Zij zagen het als een ludieke manier om hun collecties ook in deze tijd onder de aandacht van het publiek te brengen.

Maar mag dat?

Vaak is het resultaat een eigen interpretatie en zo verschillend van het origineel dat er auteursrechtelijk geen enkel probleem ontstaat. Zie bijvoorbeeld wat gedaan is met het werk van Bacon en Kandinsky. In andere gevallen, waarbij het resultaat dichter

FRANCIS BACON -
TWO STUDIES FOR
A SELF-PORTRAIT, 1970
DOOR @FEDERICOMANFREDI
OP INSTAGRAM

bij het originele werk ligt, kan er eventueel een beroep worden gedaan op de parodie-exceptie. Dat zou bijvoorbeeld op kunnen gaan voor het nagemaakte werk van De Lempicka. In uitzonderlijke gevallen zou je wel van een inbreuk op het auteursrecht kunnen spreken. Maar de verwachting is dat het in dit geval niet zo snel tot een probleem zal leiden.

